

GIẢI PHÁP QUẢN LÝ MÔI TRƯỜNG TỰ NHIÊN CÁC KHU NGHỈ DƯỠNG Ở VIỆT NAM

ĐỖ THỊ THU HUYỀN*

Khu nghỉ dưỡng là một loại hình cơ sở lưu trú du lịch, được xây dựng ở khu vực có cảnh quan đẹp, có kiến trúc gần gũi với thiên nhiên; được trang bị đầy đủ tiện nghi cần thiết đáp ứng nhu cầu nghỉ ngơi, thư giãn, giải trí và các nhu cầu khác của du khách. Hiện nay, resort đã phát triển khá đa dạng với nhiều loại hình khác nhau, tuy nhiên, cùng với việc phát triển resort cần được chú trọng và nâng cao công tác quản lý môi trường tự nhiên trong khu nghỉ dưỡng liên quan, nhất là các vấn đề liên quan sử dụng tiết kiệm năng lượng, giảm thiểu và xử lý các chất thải trước khi thải ra môi trường tự nhiên.

Từ khóa: Quản lý; môi trường tự nhiên; giải pháp; khu nghỉ dưỡng ở Việt Nam.

Resorts is a type of tourism accommodation that is built in an area with beautiful scenery and architecture close to nature, and fully equipped with necessary facilities to meet visitors' needs of relaxation, entertainment, etc. Currently, resorts have become quite diversified with various types. In addition to the development of resorts, it is necessary to focus on improving the management of the natural environment in resort areas, especially the issues related to saving energy, minimizing and treating waste before discharging into the natural environment.

Keywords: Management; natural environment; solutions; resorts in Vietnam.

NGÀY NHẬN: 17/9/2023

NGÀY PHẢN BIỆN, ĐÁNH GIÁ: 21/10/2023

NGÀY DUYỆT: 17/11/2023

DOI: <https://doi.org/10.59394/qlnn.334.2023.695>

1. Vài nét về các mô hình khu nghỉ dưỡng bảo vệ môi trường thiên nhiên của một số quốc gia

Hiện nay, các quốc gia nói chung và Việt Nam nói riêng đặc biệt quan tâm đến các vấn đề về môi trường bền vững và chú trọng xây dựng các khu nghỉ dưỡng xanh để phục vụ nhu cầu của con người về thư giãn trong không gian thiên nhiên hoang sơ, vừa bảo đảm yếu tố thân thiện với môi trường. Ở một số quốc gia đã và đang phát triển thành công và hiệu quả các khu nghỉ dưỡng, đơn cử như:

(1) Khu nghỉ dưỡng Spice Island Beach

ở gần bãi biển Grand Anse của Grê-na-đa có các tấm pin mặt trời, làm sạch bãi biển cộng đồng và hồ bơi không Clo đã giữ cho khu nghỉ dưỡng luôn thân thiện với môi trường. Mục tiêu của khu nghỉ dưỡng này giúp du khách thực sự hài lòng khi thấy hoạt động sản xuất tái chế được thực hành ngay tại đây¹.

(2) Lefay Resort & Spa Lago di Garda ở I-ta-li-a mang đến một kỳ nghỉ đáng chú ý ở vùng nông thôn của quốc gia này. Hầu hết khu nghỉ dưỡng được xây dựng ở vùng

* TS, Trường Đại học Thương mại

đồi núi để giảm dao động nhiệt độ, giúp giảm thiểu tối đa việc sử dụng năng lượng. Nước mưa cũng được sử dụng và chỉ sử dụng các thực phẩm hữu cơ theo mùa ở địa phương cho các bữa ăn².

(3) Garonga Safari ở Nam Phi hòa mình với thiên nhiên theo nhiều cách khác nhau với những lều trại sang trọng ở khu Bảo tồn Makalai. Nơi đây đã thực hiện mọi hoạt động có thể để giảm lượng khí thải carbon, trong đó bao gồm sử dụng các tấm pin mặt trời cung cấp 30% năng lượng tiêu thụ. Khu vực này có hệ thống máy bơm suối để giảm 80% điện năng và hệ thống khí gas sinh học để chuyển hóa rác thải thực phẩm và chất thải tự nhiên thành khí đốt tự nhiên phục vụ cho việc nấu ăn. Nước đã qua sử dụng được lọc lại và làm sạch để có thể cung cấp trở lại cho hồ chứa nước dành cho động vật tại khu nghỉ³.

(4) Soori Bali ở Bali không chỉ là một trong những khu nghỉ dưỡng đẹp nhất của đất nước In-đô-nê-xi-a mà còn là khu nghỉ dưỡng kết hợp các hoạt động bảo tồn thông minh. Hệ thống nước sạch của khách sạn đều bắt nguồn từ hệ thống lọc nước mưa. Khu vực này trên thế giới nhận được rất nhiều mưa, vì vậy khu nghỉ dưỡng ở Bali đã tận dụng được nguồn tài nguyên thiên nhiên này. Bên cạnh hệ thống nước mưa, khu nghỉ dưỡng cũng được xây dựng với các vật liệu có nguồn gốc địa phương và thân thiện với môi trường⁴.

(5) Soneva Kiri của Thái Lan cam kết bảo đảm tính bền vững trên toàn khu nghỉ dưỡng và đã phát triển một hệ thống tính toán Carbon để theo dõi toàn bộ hoạt động của khu nghỉ dưỡng, từ tiêu thụ năng lượng đến vận chuyển hàng hóa, thực phẩm, giấy, chất thải và nước⁵.

(6) Ở Việt Nam, những năm gần đây, đã chú trọng nhiều khu nghỉ dưỡng với chiến lược xây dựng tích cực hòa hợp với thiên nhiên và có những giải pháp thiết thực bằng việc sử dụng thẻ từ chất liệu gỗ, hỗ trợ các dự án cho cộng đồng... để hạn chế tác động tiêu

cực đến môi trường và cùng hướng tới phát triển bền vững.

2. Thực trạng quản lý môi trường tự nhiên của một số khu nghỉ dưỡng ở Việt Nam

Hệ thống các khu nghỉ dưỡng ở Việt Nam hiện nay được đánh giá là những khu nghỉ dưỡng chất lượng cao, có thể kể đến:

(1) Du thuyền Paradise Cruises ở trên Vịnh Hạ Long của tỉnh Quảng Ninh hướng đến dùng sử dụng các sản phẩm nhựa không phân hủy trong các hoạt động của mình vào cuối năm 2018. Rác thải nhựa phải mất đến hơn 200 năm để phân hủy. Chúng đang gây hại đáng kể cho đại dương, trước mắt là tại vịnh Hạ Long.

(2) Khu nghỉ dưỡng Laguna Lăng Cô của tỉnh Thừa Thiên Huế nổi danh với các sáng kiến bảo vệ môi trường như loại bỏ nhựa sử dụng một lần, sân golf có ruộng lúa được chăm sóc quanh năm và sản xuất lúa gạo hỗ trợ cho cộng đồng địa phương.

(3) Khu nghỉ dưỡng The Anam Cam Ranh ở tỉnh Khánh Hòa đưa vào sử dụng thẻ khóa từ bằng chất liệu gỗ thay thế cho thẻ nhựa PVC cho toàn bộ hệ thống phòng và biệt thự. Thẻ khóa bằng gỗ không độc hại và dễ phân hủy, hình thức cũng cao cấp hơn nhiều so với thẻ nhựa cũ và chip gắn bên trong cũng hoạt động mạnh hơn, giúp khách mở được cửa phòng ngay khi để thẻ gần ổ khóa. Khu nghỉ dưỡng biển The Anam tại Cam Ranh cũng đã hạn chế đáng kể sử dụng các sản phẩm bằng nhựa. Họ ngừng sử dụng túi nylon, thay thế chai nhựa bằng chai thủy tinh, ống hút nhựa bằng ống hút tre, tất cả được khai thác từ rừng trồng bền vững. Ngoài ra, The Anam còn kêu gọi nhân viên, các nhà cung cấp và các khách sạn lân cận trong khu vực, tất cả chung tay hạn chế rác thải nhựa nhằm tạo ra một hiệu ứng chung mạnh mẽ.

(4) Khu nghỉ dưỡng Azerai tọa lạc trên Côn Ấu hoang sơ của Cần Thơ hướng tới phát triển bền vững và gắn kết với cộng đồng địa phương. Du khách hầu như không thấy những sản phẩm làm từ nhựa, đồ không thể

tái chế hay phương tiện di chuyển chạy bằng xăng dầu. Những đồ dùng phục vụ du khách được thay thế hoàn toàn bằng túi từ vải bố, ống hút từ gạo, chai lọ thủy tinh, xe chạy bằng năng lượng mặt trời. Khu nghỉ dưỡng cũng thường xuyên tham gia các hoạt động dọn rác trên sông và tham gia bảo tồn rừng ngập mặn của địa phương.

(5) Khu nghỉ dưỡng Sol Beach House Phú Quốc tọa lạc ở Bãi Trường, phía Nam của đảo ngọc Phú Quốc thuộc tỉnh Kiên Giang “nói không với ống hút nhựa”. Khu nghỉ dưỡng này luôn chung tay với các chiến dịch bảo vệ môi trường, không sử dụng các sản phẩm nhựa sử dụng một lần. Điều này mang lại nguồn không khí, đất và nước trong sạch và an toàn hơn. Sol Beach House Phú Quốc đã sử dụng ống hút tre tái sử dụng để thay vì nhựa. Ống hút tre 100% tự nhiên được sản xuất thủ công bởi các doanh nghiệp và dân tộc thiểu số ở địa phương.

(6) Khu nghỉ dưỡng năm sao Six Senses Côn Đảo của tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu là một công trình độc đáo với môi trường. Bằng cách tối đa hóa luồng không khí trong toàn khu nghỉ mát, điều hòa không cần thiết khi gió biển làm mát nơi này. Six Senses Côn Đảo phấn đấu cho một thế giới có ý thức sinh thái, thậm chí giáo dục mọi người về việc giảm lượng khí thải carbon trong môi trường của quần đảo này.

Bên cạnh những lợi thế đem lại hiệu quả kinh tế cao đối với ngành kinh tế không khói này, đó là hoạt động kinh doanh của các khu nghỉ dưỡng tại Việt Nam cũng gây ra nhiều tác động tiêu cực ảnh hưởng đến môi trường tự nhiên, trong đó có khá nhiều khu nghỉ dưỡng chưa có biện pháp quản lý môi trường tự nhiên hiệu quả. Điển hình là việc sử dụng năng lượng tại các khu nghỉ dưỡng chưa thực sự tiết kiệm, vẫn còn hiện tượng xả thải ra môi trường tự nhiên gây mất mỹ quan và ảnh hưởng nghiêm trọng đến môi trường sống, rác thải chưa được thu gom kịp thời, nguồn nước bị ô nhiễm, gây ảnh hưởng đến sức

khỏe con người, khiến du khách lo ngại khi đến các khu nghỉ dưỡng. Nhiều dự án bất động sản lớn đang được triển khai đưa vào hoạt động trong thời gian tới hứa hẹn nhiều tiềm năng phát triển mới cho ngành kinh doanh khu nghỉ dưỡng nhưng cũng khiến các khu nghỉ dưỡng sẽ phải đối mặt với nhiều vấn đề về môi trường đặt ra.

3. Giải pháp đặt ra nhằm bảo vệ môi trường tự nhiên cho các khu nghỉ dưỡng ở Việt Nam

Thứ nhất, sử dụng năng lượng tái tạo: khu nghỉ dưỡng có thể lắp đặt các hệ thống điện mặt trời, giàn gió để tận dụng tài nguyên thiên nhiên thay vì phải sử dụng điện từ lưới điện. Việc này giúp giảm thiểu lượng khí thải nhà kính ra môi trường và tiết kiệm năng lượng. Sử dụng đèn LED để tiết kiệm năng lượng và giảm thiểu chi phí điện; sử dụng hệ thống điều hòa không khí thông minh để tối ưu hóa năng lượng và giảm thiểu lượng khí thải carbon; khuyến khích khách hàng sử dụng các thiết bị tiết kiệm năng lượng như máy lạnh và quạt để giảm thiểu lượng năng lượng tiêu thụ; giáo dục và tạo nhận thức cho khách hàng về tầm quan trọng của việc quản lý năng lượng và khuyến khích khách hàng sử dụng các thiết bị tiết kiệm năng lượng để giảm thiểu tác động đến môi trường.

Thứ hai, quản lý nước thải: các hệ thống xử lý nước thải cho phép loại bỏ các chất độc hại khỏi nước được xả và tái sử dụng nước đã qua xử lý cho các mục đích khác. Các hệ thống xử lý nước thải và nước mưa cũng cần được thiết kế và vận hành tốt để tránh ô nhiễm nguồn nước. Một số cách để quản lý nguồn nước tại khu nghỉ dưỡng: (1) Cung cấp cho khách hàng các biện pháp tiết kiệm nước; (2) Có hệ thống xử lý nước thải hiệu quả để giảm thiểu sự ảnh hưởng đến môi trường, bao gồm việc thu thập và xử lý nước thải trước khi thải ra môi trường; (3) Sử dụng nước sạch để bảo đảm chất lượng nước cho khách hàng và giảm thiểu lượng nước thải; (4) Quản lý các hồ bơi và thác nước để bảo đảm

nước luôn trong tình trạng sạch và an toàn cho khách hàng; (5) Sử dụng các nguồn nước thay thế như nước mưa hoặc nước ngầm để đáp ứng nhu cầu sử dụng nước trong khu nghỉ dưỡng; (6) Giáo dục và tạo nhận thức cho khách hàng về tầm quan trọng của việc bảo vệ nguồn nước và hướng dẫn khách hàng sử dụng các tiện nghi và dịch vụ trong khu nghỉ dưỡng một cách bền vững.

Thứ ba, giảm lượng rác thải: hầu hết khu nghỉ dưỡng đều có lượng rác thải khá lớn, vì vậy, việc giảm thiểu lượng rác thải sẽ giúp giảm tác động của khu nghỉ dưỡng đến môi trường tự nhiên. Có thể sử dụng các thiết bị rửa chén, rửa bát tách rác tự động, phân loại rác có thể tái sử dụng để giảm lượng rác thải trong khu nghỉ dưỡng. Các khu nghỉ dưỡng cần phải có kế hoạch quản lý rác thải hiệu quả, bảo đảm việc thu gom và xử lý rác thải được thực hiện đúng cách. Các hệ thống tái chế và tái sử dụng cũng cần được thiết kế và vận hành tốt để giảm thiểu lượng rác thải sản xuất.

Một số cách để quản lý rác thải, bao gồm: (1) Phân loại rác thải để giảm thiểu lượng rác thải không cần thiết và tăng khả năng tái chế và tái sử dụng; (2) Thu gom rác thải định kỳ và hiệu quả để giữ cho khuôn viên sạch sẽ và hạn chế sự tác động đến môi trường; (3) Xử lý rác thải an toàn và hiệu quả để giảm thiểu sự ảnh hưởng của rác thải đến môi trường; (4) Khuyến khích khách hàng sử dụng các sản phẩm không đóng gói hoặc đóng gói ít hơn để giảm thiểu lượng rác thải; (5) Sử dụng các sản phẩm thân thiện với môi trường; (5) Giáo dục và nâng cao nhận thức cho khách hàng về tầm quan trọng của việc quản lý rác thải và hướng dẫn khách hàng sử dụng.

Thứ tư, sử dụng hệ thống tưới tiêu tự động: khu nghỉ dưỡng thường có rất nhiều cây xanh, khu vườn, sân golf và bể bơi cần nước để duy trì. Tuy nhiên, việc tưới cây và thủy lợi truyền thống sẽ tiêu tốn nhiều nước và năng lượng. Do đó, sử dụng hệ thống tưới tiêu tự động sẽ là giải pháp tối ưu để giảm lượng nước và năng lượng phát ra từ việc tưới

cây, đồng thời cung cấp độ ẩm phù hợp để cây trồng phát triển.

Thứ năm, sử dụng các vật liệu xanh: khi xây dựng khu nghỉ dưỡng, việc sử dụng các vật liệu xanh như gỗ, đá tự nhiên, thủy tinh hay kim loại có thể giảm thiểu tác động đến môi trường. Các vật liệu này được chọn lựa vì chúng thường có tính tái tạo cao và không gây ra quá nhiều khí thải ô nhiễm; đồng thời, giúp tăng thêm giá trị thẩm mỹ cho khu nghỉ dưỡng.

Thông qua những giải pháp nêu trên có thể làm giảm đáng kể tác động tiêu cực của khu nghỉ dưỡng đến môi trường tự nhiên, mang lại hiệu quả cao trong hoạt động kinh doanh của khu nghỉ dưỡng, góp phần bảo vệ môi trường tự nhiên, hướng tới phát triển du lịch bền vững □

Chú thích:

1, 2, 3, 4, 5. *Điểm danh 12 địa điểm nghỉ dưỡng thân thiện với môi trường trên thế giới.* <https://www.elle.vn>, ngày 22/5/2021.

Tài liệu tham khảo:

1. Sơn Hồng Đức. *Quản trị kinh doanh khu nghỉ dưỡng*. NXB Phương Đông, 2012.
2. Hàn Mai. *Khu nghỉ dưỡng, khách sạn Việt hướng tới hòa hợp với thiên nhiên*. Tạp chí Du lịch TP. Hồ Chí Minh, 2021.
3. Nguyễn Doãn Thị Liễu. *Giáo trình Quản trị tác nghiệp doanh nghiệp du lịch*. H. NXB Thống kê, 2011.
4. Peter Murphy. *The Business of Resort Management*, Routledge; 1 edition, 2008.
5. *Giảm tác động của khu nghỉ dưỡng đến môi trường tự nhiên*. <https://acihome.vn>, truy cập ngày 07/4/2023.
6. *Tổng quan thị trường bất động sản du lịch, nghỉ dưỡng: Vai trò, những nút thắt và định hướng phát triển*. <https://Reatimes.vn>, truy cập ngày 03/5/2022.
7. *Vấn đề bảo vệ môi trường tại Resort từ khi xây dựng đến lúc vận hành*. <https://acihome.vn>, ngày 03/3/2023.
8. *Vì sao Cannes trở thành thành phố du lịch nghỉ dưỡng sang trọng*. <https://bazaarvietnam.vn>, ngày 06/5/2023.